

I miljöministerns vision är r

Sveriges miljöminister Lena Sommestad, som är socialdemokraternas talesman i rovdjursfrågor, tar helhetsgrepp om rovdjurspolitiken i en intervju för Ann Dahlerus från Svenska Rovdjursföreningen.

Den socialdemokratiska regeringen lade i våras fram ett åtgärdsprogram för rovdjur på 30 miljoner kronor och socialdemokraterna presenterade senare ett jakt- och viltvårdsprogram.

Socialdemokraternas (s) jakt- och viltvårdsprogram är jaktfokuserat och väldigt jaktpolitiskt. Har inte s något motsvarande miljöpolitiskt program som tar upp mer av bevarandenaspekter på rovdjuren?

– Nej, just i vår så har den jaktpolitiska gruppen diskuterat de här frågorna, men vi har en väldigt stark och tydlig politik i den omfattande rovdjursproposition vi lade 2001 och hela den här mandatperioden har ju handlat om att genomföra det programmet. I våras lade vi ett stort rovdjurspaket som handlar om att stärka länsstyrelsens resurser för rovdjurspolitiken, utveckla arbetet med akutgrupper, göra hundar vargrena samt om informations- och kunskapsuppbyggnad. Det är den största satsning på rovdjurspolitiken som vi har gjort någon gång så det finns absolut en balans i det här arbetet, tycker jag.

S vill i programmet stärka vargstammens genetiska utveckling, så att en livskraftig stam kan uppnås och bevaras med färre individer. Varför vill partiet ha färre vargar och färre än vad?

– Jag tycker inte att det är en riktig tolkning. Målen för rovdjurs-

Miljöminister Lena Sommestad.

politiken ligger fast. Etappmålet för vargpopulationen på 200 individer ifrågasätts inte på något sätt. Däremot är det ju ett etappmål och genetikerna diskuterar att det kan behövas, inte bara dubbelt så många, utan kanske ännu fler i en population om vi inte får en ordentlig genetisk variation. Det är ett hett ämne och många upplever att det har gått fort och att det är väldigt rovdjurstätt i vissa områden i Sverige. Så det är mer en fråga om en relation; ska vi kunna ha någon slags trygghet när vi sätter mål så är den genetiska variationen också mycket viktig. Har vi ingen genetisk variation då har vi heller inga valmöjligheter. Finns genetisk variation så kan man ha färre individer och det ger en ökad möjlighet när vi ska gå vidare efter etappmålet. Var målet sedan ska ligga avgörs också delvis av den genetiska variationen. Den är oerhört viktig för en frisk och livskraftig vargstam, det är ju själva förutsättningen för att den ska överleva. Detta avspeglas också i den rovdjursutredning vi tillsatt. Det är där många av de

här frågorna måste lösas. Här får vi en vetenskaplig diskussion och frågan kommer att behöva utredas och vändas och vridas på.

Hur ska man stärka den genetiska utvecklingen i vargstammen? Miljöpartiet och Vänsterpartiet har lagt en motion om möjligheterna att flytta vargar då det verkar gå trögt av sig självt och börjar bli akut. Är det något du tror s skulle kunna stödja?

– Vi vet av erfarenhet att hela frågan om att flytta djur är oerhört känslig och vi har i dagsläget inga planer på att göra det. Vi ser att när man nu nyligen flyttat björnar i Frankrike så har det skapat väldigt mycket onödiga konflikter. Det är viktigt att rovdjursutredningen får titta på den här frågan i detalj och analysera formerna för hur vi ska arbeta med det och det vill inte jag föregripa. Vad jag tycker är viktigt är att vi underlättar invandringen från Finland och Ryssland. Vi förstärker nu samarbetet med våra grannländer så att alla förstår hur viktigt det är när en varg

kommer in som har en annan genetisk kod. Under senare tid har jag framför allt haft dialog med norska sidan, eftersom det har varit nästan mer eller mindre avbrott i dialogen med Norge. Vi hade ju incidenten för ett och ett halvt år sedan då Norge tog beslut om att skjuta vargar som påverkade beståndet i Sverige.

I jakt- och viltvårdsprogrammet vill man införa regional förvaltning när rovdjursstammarna bedöms vara livskraftiga. Samtidigt vill man ge länsstyrelserna rätt till att fatta beslut om skydds jakt på varg och även på lo redan nu. Vargstammen är ju långt ifrån livskraftig. Det finns en uppenbar motsättning här. Hur går det ihop?

– Nej, det är inte någon motsättning. Det första som sägs är den övergripande policyn och den gäller, att det här är möjligt och aktuellt först när vi har livskraftiga stammar. Då är det viktigt att vi får en bra förankring för rovdjurspolitiken och får ett större regionalt deltagande att fungera. Under detta kommer sedan målsättningen för varje djur. Men för vart och ett av dem gäller naturligtvis den övergripande principen. Naturvårdsverket har det övergripande ansvaret för rovdjurspolitiken. I dagsläget är det inte aktuellt att ändra på detta. Men länsstyrelserna har vissa uppgifter i det här, det finns ett samarbete.

Om jag förstår dig rätt så kommer s, om ni sitter kvar efter valet, inte att införa regionalt beslutsfattande när det gäller skydds jakt på varg?

– När det gäller de rovdjur som inte har nått upp till målnivåerna så måste vi ha en nationell kontroll över dessa. Sedan kan det hända att vi ser möjligheter att utveckla regionala planer som förhåller sig till de nationella. Det får rovdjursutredaren peka på. Men en överföring av den modell som vi idag har för björn är inte aktuellt för varg, vi måste ha en nationell kontroll över de

rovdjuren en resurs för alla

rovdjuren. Vad partiet säger är att man har en viljeinriktning att gå mot större regionalt inflytande. Men för att kunna gå åt det hållet måste vi också lyckas med att få upp antalet djur.

S säger i programmet att man vill införa ytterligare lättnader i 28 § Jaktförordningen, även utanför hägn. Enligt Viltskadecenter vore ytterligare förändringar i 28 § inte farligt för vargstammen. Vi tycker det är en egendomlig slutsats. S stöder sig på deras utsaga. Har du någon kommentar till det?

– Vad Viltskadecenter har visat är att det inte är så många gånger som den här lagen skulle behöva utnyttjas om man lättade på den. Men det stora problemet är att säkra att den inte utnyttjas av dem som bedriver organiserad illegal jakt. Våra rättsvårdande instanser har pekat på att det är väldigt svårt, vilket ju är skälet till att vi inte har gått fram med någon förändring utanför hägn. Jakt- och viltvårdsgruppen säger att man önskar en sådan här ändring, men att det ska ske på ett rättssäkert sätt. Jag har hittills inte lyckats se i samarbete med de rättsvårdande myndigheterna hur det ska kunna utformas på ett rättssäkert sätt. Det här är ett uppdrag från partiet och vi får fortsätta att titta på frågan.

28 § är en av många frågor i rovdjurspolitiken. Vi har en stor enighet att vi måste ta krafttag mot den illegala jakten. Den gör att vi förlorar många djur alldeles i onödan och kan vi komma åt den illegala jakten bättre så ökar också möjligheterna att kunna genomföra skydds jakt vid de tillfällen det behövs. Att skydda hundar är också en viktig del i rovdjurspaketet. Vi ska se till att ha akutgrupper som kan stötta på ett bra sätt, jobba med att göra hundar vargrena och på olika sätt säkerställa de behov som ändå finns att skydda sina jakthundar. Vi ska jobba vidare med 28 § i ett större sammanhang med ambitionerna att så långt det är möjligt tillmötesgå dessa behov

samtidigt som vi bevarar rovdjurstammarna, på ett sätt som människor blir aktivt delaktiga i och känner förtroende för.

I programmet uttrycks en noll-vision för antalet hundar som rivs av rovdjur. Samtidigt är ju de egentliga problemen för jakthundar främst trafikskador, men även vådaskjutningar. Vore inte en noll-vision för vådaskjutna och trafikskadade jakthundar mer effektivt?

– Det är precis som du säger att trafikskador och vådaskjutningar är ett mycket större problem när det gäller jakthundar, många fler jakthundar dör av detta än av möte med rovdjur. Och det är ju också precis det som Viltskadecenter säger i sin rapport att det är väldigt få tillfällen det faktiskt sker angrepp på hund, framför allt när man är i närheten. Det här med noll-vision är som jag ser det ett uttryck för att vi har fått en hetsig debatt och fokus

på Naturvårdsverket och är öppen för ansökningar från naturvårdsorganisationer. Så dessa har en större roll och utrymme i dag än vad de hade tidigare. Det är viktigt att naturvårdsorganisationerna har en roll att spela här. Samtidigt är det svensk tradition att vi på många områden har överlåtit åt organisationer att under ansvar genomföra en del samhällsuppdrag och det tror jag är viktigt att Svenska Jägareförbundet fortsätter att göra.

Om du som miljöminister i en kommande s-regering skulle ha en vision om rovdjurstammarnas framtid i Sverige, med tanke på de stora rovdjurens särställning när det gäller att vara hotade av utrotning, hur skulle den se ut?

– Visionen är att vi för alla fem rovdjuren ska uppnå etappmålen, på väg mot att vi ska ha livskraftiga rovdjursstammar. Vi ska ha kungsörn, vi ska järv, vi ska ha lodjur, björn och varg. Sverige

föregångsland i rovdjurspolitiken och det ska vara en stark förankring av den här politiken, det är det vi ska bygga på.

I det politiska arbetet framöver är den genetiska variationen en oerhört viktig fråga att lösa för att kunna ha en vargstam i Sverige som är värd att bevara långsiktigt.

Det förekommer illegal jakt av ett slag som är oerhört stötande, det är fruktansvärt med de former av illegal jakt som pågår i Sverige idag där man jagar rovdjur med skoter och på andra sätt plågar djur. Jag har haft mycket kontakter med polis, åklagare och andra och det här är väldigt allvarliga frågor. Den illegala jakten är ett stort hinder för att vi faktiskt ska kunna fokusera på och lösa de andra förtroendeproblemen vi har inom rovdjurspolitiken. Det är ett mål för mig att vi måste knäcka brottsligheten på det här området. Vi måste se till att bygga ett samarbete också med jägarorganisationerna kring det här arbetet och utveckla det.

Det tredje gäller regional förvaltning. Det finns en stark önskan i delar av landet att det här är något som man är med och påverkar och utformar. Och det är något som jag tror är viktigt för att bygga förtroende. Rovdjursutredningen har också stora uppgifter i att utveckla förvaltningsformerna – vad kan det innebära att vi ger ett större ansvar till länsstyrelserna? Vi ger nu länsstyrelserna större resurser, vilket jag tror kommer att göra mycket för att de ska kunna jobba på ett effektivt och bra sätt med de här frågorna och kanske finna de rätta formerna.

Det är hela tiden en balans, vi har ett nationellt ansvar och vi har också ett ansvar i Europa och internationellt. Grunden i rovdjurspolitiken är naturvårdsmålen och de mål vi har för rovdjuren. Inom ramen för det – hur kan vi utveckla politiken i Sverige? Det blir en jättespännad utmaning och jag tror att vi har kommit en bit på väg, men vi har mycket kvar att göra.

ANN DAHLERUS

”Kan vi komma åt den illegala jakten bättre så ökar också möjligheterna att kunna genomföra skydds jakt ”

på frågan om hundar och vargar. Den politiska fokuseringen på frågan motsvarar inte problemet. Men det har blivit en symbolfråga i väldigt hög grad. Den har fått väldigt stora proportioner. Samtidigt vill jag understryka att vi tar problemet med jakthundar på stort allvar. Det är åtgärderna i rovdjurspaketet ett exempel på.

S vill permanenta Viltskadecenter, ge stöd till rovdjurscentra samt fortsatt ge Jägareförbundet uppdraget att leda delar av jakten och viltvården i Sverige. Det sägs ingenting om resurser till naturvårdsorganisationer. Kan de få stöd för sin verksamhet?

– Vi har nyligen genomfört att delar av Viltvårdsfonden ligger

är ett land med ett naturälskande folk, ett land där naturen spelar oerhört stor roll. Min vision är att vi ska kunna överbrygga konflikterna kring rovdjuren som har blivit väldigt heta i delar av landet. Jag vill att alla ska uppleva att det är fascinerande och spännande och en resurs för den lokala ekonomin och livskvaliteten att ha rovdjuren och att den ska delas av alla.

Jag menar att vi har alla förutsättningar för ett positivt arbete kring rovdjuren. Tittar vi på rovdjurspolitiken hittar vi ett antal konfliktområden som egentligen handlar om några vassa sakfrågor som till exempel exakt hur 28 § ska utformas, men i grunden är enigheten oerhört stor. Vi utgår från principerna att vi ska bevara rovdjuren, vi ska vara ett